

שור שנגה את הפרה פרק חמישי בבא קמא נא.

עין משפט
גזר מצוה

לא משום דלית ביה הכלא אכל חבטה אית ביה ופס"ה פטור
כרב: ולטעמיה נעבד י'. דהא בעשרה מיהא מודית דיש חבטה:
מיהא יפה. שימות מהר: דמנוול שנעשה אכריס: ממנו ולא
לפוכו. בית גבוה מרה"ר שראוי ליפול ממנו לרה"ר חייב במעקה

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ולא בית עמוק מרה"ר שהנופל נופל
על גגו: גבוה ממנו י' טפחים ונופל
מסוכה לפוכו. כלומר שהנופל נופל
מתוך רה"ר לתוכו על גגו: פטור.
מן המעקה: ונפל מסוכה לפוכו.
כלומר שהנופל נופל מגגו לרה"ר:
חייב במעקה: למה לי בית
גבוה י' דמשמע הא צריז מהכי
פטור ממעקה: לאו בית הוא.
ותורה לא חייבה במעקה אלא בית
ואע"ג דיש חבטה: אי פני דטעמא
משום דליתו קרוי בית הוא למאי
קמתי עמוקה ממנו י' טפחים חייב
כי הוי נמי עשרה לזר רה"ר: דל
הקרה ומעושה לא הוי גואי י'. ולא
חוי לזירה ולא הוי בית: משכח
לה. דהוי בית: דהא ליה מגואי.
ועי דהוי מגואי י' טפחים והוי בית
תמידי: אלא. טעמא דלאי משום
לזין חבטה פחות מעשרה הוא ולרב
נחמן לא תקשי דקסבר ר"ג כו':
דאיגנדה. שוכה היה ונתגנבל ונפל:
מתני' השני חייב. והראשון

אמרי אין הב' למיתה כו'. והמקשה היה סוכר לענין חבט
שיין שפיר אין חבט למיתה אכל יש חבט למוקין אכל
לענין הכל היה סוכר דאי יש הכל למיתה יש הכל למוקין ואי אין
הכל למיתה למוקין נמי אין הכל: נעביד פחותה מעשרה.
והשאל מלמה טריפות לאדם
לטריות דבהמה וכן צאלו טריפות
(חולין דף מג. וס) ומייתי ראייה
מליוב וקשה לר"ת דמחלק ביניהם:
בזר שני שותפין היבי משכחת
לה. ולא צעי למימר שהפקירו
רשומן וצורן דפטור לכולי עלמא
כדפרישית בהנמיט (לעיל דף נח. וס)
ולא צעי למימר כגון שחפר זה עשרה
וזה עשרים לאמר לקמן דכולם חייבין
לצבור עשרה דמתניתין קאי:
האחרון חייב. דוקא הוא
בציל שחידש מיתה
שלא היה מתחילה אכל ראשון ח'
וזה ט' כולם חייבין צנוקין כמו זה
י' וזה עשרים:

לא משום דלית ביה הכלא אי הכי (ה) הוזה בו
חייב הא לית ביה הכלא אמר ליה אין
הכל למיתה ויש הכל למוקין איתוביה
(ה) בית הסקילה היה גבוה שתי קומות ותני
עלה וקומה שלו הרי כאן שלש ואי סלקא
דעתך יש חבטה בפחות מ' למה לי כולי
האי ולטעמיה נעביד עשרה אלא כר"ג
דאמר ר"ג אמר רבה בר אבוב (ה) אמר קרא
וואהבת לרעך כמוך ברור לו מיתה יפה
אי הכי נגבה טפי משום דמינוול איתוביה
כי יפול הנופל ממנו וממנו ולא (ה) בתוכו
כיצד יהיתה רה"ר גבוה ממנו עשרה טפחים
ונפל מתוכה לתוכו פטור עמוקה ממנו
עשרה טפחים ונפל מתוכו לתוכה חייב
ואי ס"ד יש חבטה בפחות מ' למה לי
עשרה א"ל שאני בית דכל פחות מעשרה
לאו בית הוא אי הכי השתא נמי דהוי
מאבראי עשרה דל מיניה תקרה ומעושה

מגואי לא הוי עשרה א"ל כגון דחק מגואי אי הכי כי לא הוי נמי מאבראי
עשרה משכחת לה דהוי מגואי עשרה כגון דחק בה טפי אלא היינו טעמא
דר"ג סבר ימכריסא דתורא לארעא כמה הוי ארבעה אריתא דלאי כמה
הוי שיתא הא עשרה אישיתכח דכי קא מחבט מעשרה הוא דקא מחבט
אלא מתני' דקתני מה בור שהוא כדי להמית י' טפחים אף כל שיש בו
כדי להמית י' טפחים בשיתא נמי סגיא אמרי מתני' דאיגנדה לבור:
מתני' י' בור של שני שותפין עבר עליו הראשון ולא כסהו והשני ולא
כסהו (ה) השני חייב: גמ' אמרי בור של שני שותפין היכי משכחת לה
הניחא אי סבירא לן כר"ע דאמר בור ברשותו חייב משכחת לה בחצר של
שניהם ובור של שניהם והפקירו רשותו ולא הפקירו בורן אלא אי סבירא
לן בור ברשותו פטור היכי משכחת לה דחייב עליה ברה"ר וברה"ר בור של
שני שותפין היכי משכחת לה אי דשוו שליח תרווייהו ואמרי ליה זיל כרי
לן ואזל כרה להו (ה) אין שליח לדבר עבירה ואי דברה האי חמשה והאי
חמשה נסתלקו להו מעשה ראשון הניחא לרבי ולנוקין משכחת לה אלא
לרבי ולמיתה ולרבנן בין למיתה בין לנוקין היכי משכחת לה אמר רבי
יוחנן כגון שעקרו שניהן חוליא בבת אחת והשלימו לעשרה מאי רבי
ומאי רבנן דתניא (ה) אחד החופר בור תשעה ובא אחר והשלימה לעשרה
האחרון חייב רבי אומר אחר אחרון למיתה ואחר שניהם לנוקין מאי
טעמא דרבנן דאמר קרא (ה) כי יפתח וכי יכרה אם על פתיחה חייב על כרייה
לא כל שכן אלא להביא כורה אחר כורה שסילק מעשה ראשון ורבי
אמר לך הנהו מיצרך צריכי כדאמרינן ורבנן נמי מיצרך צריכי אלא
היינו טעמא דרבנן אמר קרא כי יכרה איש בור ולא שנים ורבי
ההוא מיבעי ליה (ה) כי יכרה איש בור ולא שור בור ורבנן תרי איש
בור כתיבי ורבי (ה) איידי דכתב האי כתב האי וממאי דלחיובי בתרא
דלמא לחיובי קמא לא סלקא דעתך דאמר קרא (ה) והמת יהיה לו ההוא
דקא עביד מיתה והאי והמת יהיה לו מבעי ליה לכדברא דאמר רבא ישור
פסולי המוקדשין שנפל לבור פטור שנאמר והמת יהיה לו במי שהמת
שלו אמרי ולא ממילא שמועת מינה דבההוא דעבד מיתה עסקינן: ת"ר
האחד החופר בור עשרה ובא אחר והשלימה לכ' ובא אחר והשלימה לשלשים
כולן חייבין ורמינהו אחד החופר בור עשרה ובא אחר וסייד וכייד האחרון חייב
ליבא

הגהות הב"ח

(א) גמ' אי הכי ואם חק
כר"ע: (ב) שם ממנו
ולא להרוב כולו ולא
ונפול ממנה וכו' ונפול
ממנו: (ג) רש"י ד"ה שור
פסולי וכו' ולא כהן
(דקיימא ביה שור הכהן
תמידי וי"ב עין רש"י
לקמן נג ע"ב:

גליון הש"ס

בטרא אין שליח לדבר
עבודה. עין במ"ל פ"ב
מהלכות רולח הלכה ב'
ונפול אכן מגובה דבי
ד"ה וכו' או חוטא: ושב ש'
יכרה איש בור ולא שור
בור. לעיל דף ט' ע"ב:
ת"ם ד"ה בור י' וכו'
וה"ה ל"ה. עין לעיל דף י'
ע"ב מוס' ד"ה מאי
קעבד:

רבינו הגנאל

מתני'. בור של שני
שותפין ועבר עליו
הראשון ולא כסהו לרבי.
וקשי לן בור של שני
שותפין היכי משכחת לה,
הניחא אי סבירא לן בור
ברשותו חייב. משכחת לה
בחצר של שניהם
הפקירו רשותו ולא
הפקירו בורם. אלא אי
סבירא לן בור ברשותו
פטור, ואינו חייב אלא בור
ברשות הרבים, היכי
משכחת לה. ואוקמה ר'
יוחנן כגון שעקרו שנים
חוליא בבת אחת
והשלימה לעשרה. מאי
רבי ומאי יוחנן דתניא
חפר בור תשעה טפחים
ובא אחר והשלימו
לעשרה האחרון חייב, רבי
אמר אחר אחרון למיתה
אחר שניהם לנוקין, מאי
טעמא דרבנן דתיבי כי
יכרה איש בור, איש אחד
ולא שנים וכתיב נמי כי
יפתח איש, אנשים והמת
שוריים, ומדכתיבי ומת
יהיה לו לחיובי בתרא דקא
עביד מיתה הוא דתרא.
ובא אחר וסייד וכייד,
אחרון חייב.

תורה אור השלם
1. לא תחם ולא תחר
את בני עמך ואת
לרעך במוך אפי' י'
ויקרא י"ח
2. פי תבנה בית ייח
ועשית מעקה לגגך ולא
תשים דמים בביתך פי
יפל והצפל ממנו:
דברים כב ח
3. וכי יפתח איש בור או
פי יכרה איש בר ולא
יכספו ויגפול שקמה שור או
חמור:
שמות כא לג
4. בצל הבור ישלם פסוק
ישלם לבעליו ונתמת ויזהר
לה:
שמות כא לד

שלא
והא רבנן:

בזר י' ובא אחר והשלימו לעשרים.
והוא הדין ל"ה למאי דפריך
עלה מסיד וכייד ומשני הא רבי
והא רבנן:
שלא

מוסף רש"י

בית הסקילה היה גבוה
שתי קומות ומפילו
משם לזין (סנהדרין מה).
וקומה שלו. שהיה מפילו
מטומל ולא מיושב (סו).
מיתה יפה. שימות מהר
(סו). אין שליח לדבר
עבודה. עין ש"ס טעם
שליח לדבר עושה שיחייב
צולמו, אלא הכי הוא
נוטל, אלא (קדושין)
צ"ל. דלכור לקלק
רש"י (לקמן ג). האחרון
חייב. וכן מצינו דהיינו
החוק. וטעמא מפלש לקמן
מקרא (לעיל ה). אחר
אחרון למיתה. אם מת
השור לא יגלם הראשון
כלום. דני' טעמא לן כנס
כדי להמית (סו). אחר
שניהן לנוקין. דלס הוה
השור ולא מת יגלמו בן
שניהם (סו). אם על
פתיחה חייב. שחפזו
חפר בור ונפל אחר
וגילאו (לעיל סו). ולא
שור בור. ולא כי יכרה
שור בור (לעיל טו). שור
שור פסולי המוקדשין.
נפדה. דקיימא ביה שור
רעה אחר שפדלו (לקמן
ג). במי שהמת שלו.
זכול למכור הנבלה ילא
זה חפר על פי נפדה
טעון קבורה. דלמניין גבי
פסולי המוקדשין שפדו
במי צבורה נפדין שני
(טו). מוצא ולא היה שור
ולא חלב ואלות ולא כלכלך.
מכאן עין פ"ח א"ת הקדשים
מכאן עין פ"ח א"ת הקדשים

מכאן עין פ"ח א"ת הקדשים